

**ARBETSMARKNADS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 10/2002 rd**

**Regeringens proposition med förslag till lag om
offentlig arbetskraftsservice och till vissa lagar
som har samband med den**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 22 oktober 2002 en proposition med förslag till lag om offentlig arbetskraftsservice och till vissa lagar som har samband med den (RP 225/2002 rd) till arbetsmarknads- och jämställdhetsutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande lagmotioner:

- en lagmotion med förslag till lag om ändring av 13 § sysselsättningslagen (LM 86/2000 rd — Marjaana Koskinen /sd m.fl.), som remitterades till utskottet den 7 september 2000,
- en lagmotion med förslag till lag om ändring av sysselsättningslagen (LM 159/2001 rd — Anne Huotari /vänst), som remitterades till utskottet den 7 februari 2002,
- en lagmotion med förslag till lag om upphävande av 7 § 2 mom. 1 punkten lagen om arbetsmarknadsstöd (LM 8/2002 rd — Hannu Aho /cent m.fl.), som remitterades till utskottet den 27 februari 2002,
- en lagmotion med förslag till lag om ändring av 8 § lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (LM 154/2002 rd — Saara Karhu /sd) som remitterades till utskottet den 28 november 2002.

Utlåtanden

I enlighet med ett beslut av riksdagen har grundlagsutskottet lämnat utlåtande (GrUU 47/2002 rd) om propositionen. Utlåtandet ingår som bilaga till detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- arbetsminister Tarja Filatov, överdirektör Harri Skog och lagstiftningsråd Pasi Järvinen, arbetsministeriet
- direktör Leo Suomaa, regeringssekreterare Marjaana Maisonlahti och specialforskare Marja-Liisa Anttalainen, social- och hälsovårdsministeriet
- direktör Marita Savola, undervisningsministeriet
- planerare Sari Loijas, Riksomfattande Handikapprådet
- jurist Olli Häkkinen, Folkpensionsanstalten
- enhetschef Merja Andstén och jurist Tiina Korhonen, Nylands arbetskrafts- och näringscentral
- ordförande Merja Nyström, Helsingfors arbetskraftskommission
- ledande arbetskraftskonsulent Nanny Buddas och arbetskraftskonsulent Astrid Tigerstedt, Lovisa arbetskraftsbyrå
- byrådirektör Erkki Holma, Uleåborgs arbetskraftsbyrå

- medlem Marja Elomaa, Tammerfors arbetskraftskommission
- kontaktchef Jouko Sillanpää, Vanda stad
- juristen Janne Metsämäki, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- utbildnings- och arbetskraftspolitisk ombudsman Mervi Huuskonen, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- utbildnings- och arbetskraftspolitisk sekreterare Heikki Liede, Akava r.f.
- socialsekreterare Erkki Rimpiläinen, Servicebranschens fackförbund
- arbetskraftspolitisk ombudsman Pekka Castrén, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund
- arbetskraftspolitisk ombudsman Riitta Wärn, Servicearbetsgivarna rf
- planeringschef Pertti Rauhio, Företagarna i Finland
- ordförande Lea Karjalainen, Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation TVY
- utvecklingschef Hannu Kareinen, Finlands Ungdomssamarbete — Allianssi rf
- verkställande direktör Marjatta Varanka, VATES-stiftelsen
- professor Matti Mikkola.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om offentlig arbetskraftsservice. Genom lagen revideras hela den lagstiftning som gäller service som arbetskraftsmyndigheterna ordnar eller skaffar samt stöd, understöd och förmåner i anslutning till servicen. Med begreppet offentlig arbetskraftsservice avses detta servicekomplex. Lagen ersätter bestämmelserna i lagen om arbetskraftsservice, sysselsättningslagen och lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Dessutom flyttas en del bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om arbetsmarknadsstöd över till den nya lagen.

Propositionen anknyter nära till propositionen med förslag till lag om utkomstskydd för arbetslösa, där bestämmelser om ekonomisk grundtrygghet vid arbetslöshet ingår. Det är meningen att lagarna om arbetskraftspolitik och utkomstskyddet vid arbetslöshet skall bilda ett så konsekvent komplex som möjligt.

Syftet med den övergripande reformen är i första hand att förtydliga lagstiftningen. I överensstämmelse med målen i grundlagen och principerna för reformen av arbetskraftspolitiken samlas bestämmelserna om rättigheter och skyldigheter för arbetskraftsmyndigheternas kunder och de anknyttande kriterierna i en och samma lag.

De viktigaste målen med den offentliga arbetskraftsservicen skall beskrivas mer övergripande och sammanhängande än i de gällande lagarna. Lagen fokuserar på kundens servicebehov och utvärdering av behoven med avseende på den service som arbetskraftsbyråerna tillhandahåller, den öppna arbetsmarknadens primära ställning med avseende på sysselsättningsanslagen och den processbetonade karaktären i arbetskraftsbyråernas service.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2003. I enlighet med den föreslagna lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslås att ändringarna av rätten till tilläggsdagar för arbetslöshetsdagpenning träder i kraft så att gällande bestämmelser tillämpas på personer som är födda 1949 eller tidigare. Utbildningsstödet förhöjda förtjänstdel gäller arbetskraftspolitisk vuxenutbildning som inleds efter det att lagen har trätt i kraft.

Lagmotionerna

I lagmotion LM 86/2000 rd föreslås att 13 § i sysselsättningslagen ändras. Enligt förslaget skall också löner för regionansvariga och utgifter för handledning i långvariga föreningar vara kostnader som omfattas av företagsamhets-

stödet. Stödet ges ut för att främja egenaktivitet hos arbetslösa.

I lagmotion LM 159/2001 rd föreslås att 21 § i sysselsättningslagen ändras. Enligt förslaget skall sysselsättningsstödet kopplas till grunddagpenningens belopp. Dessutom föreslås att sysselsättningsstödet skall betalas ut med en förhöjning på 30 %, när en kommun ger sysselsättning i enlighet med 19 § sysselsättningslagen eller när det gäller sysselsättningsstöd till arbetslösa arbetssökande under 20 år.

I lagmotion LM 8/2002 rd föreslås att 7 § 2 mom. 1 punkten i lagen om arbetsmarknadsstöd

(1542/1993) upphävs. I 1 punkten föreskrivs att en mottagare av arbetsmarknadsstöd inte får anvisas arbetspraktik eller arbetslivsträning, om den som ordnar arbetspraktiken eller arbetsträningen inte har anställt personer i tjänsteförhållande eller arbetstagare i anställningsförhållande enligt 1 kap. 1 punkten arbetsavtalslagen.

I lagmotion LM 154/2002 rd föreslås att 8 § i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning ändras för att personer som fyllt 18 år innan utbildningen börjar skall kunna antas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Av de orsaker som framgår av propositionens motivering och med stöd av erhållen utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslagen med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Tryggad tillgång till arbetskraft

I takt med att befolkningen åldras och åldersklasserna i arbetslivet blir allt mindre kommer enligt flera bedömningar många branscher att lida brist på arbetskraft redan mot slutet av decenniet. För att arbetskraften skall räcka till är det i första hand viktigt att se till att alla tillgängliga arbetskraftsresurser kan utnyttjas fullt ut på arbetsmarknaden. I detta arbete spelar arbetsmarknadsmyndigheterna och verktygen inom den offentliga arbetsmarknadsservicen en viktig roll.

För att arbetskraften skall räcka till är det också viktigt att förvärvsarbetande äldre orkar vara kvar i arbetslivet längre innan de pensionerar sig. Då måste pensionssystemen ändras för att det skall kännas mer motiverande att vara kvar i arbetslivet. Men ännu viktigare är en attitydförändring hos arbetsgivare och arbetsledning. Äldre arbetstagares kompetens och erfarenhet måste få större uppskattning samtidigt som det behövs större satsningar på ett kunskapslyft för

äldre arbetstagare. Också arbetskraftsbyråerna bör engagera sig mer i detta arbete och tillhandahålla kvalificerad hjälp för företag och arbetstagare som drabbas eller riskerar att drabbas av sårningar. Detta är viktigt för att äldre arbetstagare skall kunna förbättra sina färdigheter och kunna vara kvar på arbetsmarknaden.

Arbetskraftsmyndigheternas viktigaste uppgift är att trygga tillgången till arbetskraft och återföra de arbetslösa till arbetsmarknaden. I oktober 2002 hade Finland fortfarande drygt 350 000 arbetslösa, varav 277 000 var arbetslösa arbetssökande. Ungefär 80 000 arbetslösa hade stödarbeten och omfattades av andra arbetskraftspolitiska åtgärder. Det fanns cirka 104 000 långtidsarbetslösa. Av dem var drygt 75 000 arbetslösa arbetssökande och ungefär 28 000 av olika typer av åtgärder. Vidare var ungefär 45 000 unga under 25 år arbetslösa, varav 33 000 arbetslösa arbetssökande.

Bland de långtidsarbetslösa finns det många som inte behöver sysselsättningsåtgärder utan i stället bör få långvarig rehabilitering eller ett pensionsbeslut. Det är viktigt att arbetskraftsmyndigheterna tillsammans med social- och hälsovårdsmyndigheterna samarbetar närmare för att finna en lösning på situationen för dessa människor. Samtidigt får arbetskraftsbyråerna större resurser för att söka arbete för andra arbetslösa.

De långtidsarbetslösa som vill och kan återvända till arbetslivet behöver många typer av insatser från myndigheternas sida. Arbetskraftsmyndigheterna måste söka individuella lösningar, ha ett brett kunnande, känna till sysselsättnings- och utbildningsmöjligheterna och ha ett gott samarbete med företag, kommuner och statliga verk inom sitt distrikt. Medborgarkontoret där flera myndigheter samarbetar har gett goda erfarenheter. På medborgarkontoren har flera olika förvaltningar kunna erbjuda sin kompetens. De har kunnat samordna sina instrument och tillsammans med kunderna försökt få fram den bästa möjliga instrumentuppsättningen.

Arbetslösheten är avsevärd större bland de traditionella minoritetsgrupperna och de etniska minoriteter som kommit med invandringen än bland befolkningen i stort. Det behövs betydligt större insatser för att förbättra deras möjligheter att få arbete. Arbetskraftsbyråerna måste anställa företrädare för de etniska grupperna. De känner till respektive kulturer och kan därför bättre hjälpa till med sysselsättnings- och utbildningsmöjligheter och bygga upp kontakter med arbetsmarknaden.

För en tryggad tillgång till arbetskraft i framtiden är det viktigt att mera lyfta fram funktionshindrade och andra handikappade som vill vara aktiva i arbetslivet. Enligt utskottet är det viktigt att Arbetskraftsbyråerna satsar extra mycket på att hjälpa handikappade att få arbete. Enligt lagförslaget kan personer med invaliditetspension få en jobbsökarplan. Han eller hon kan också placeras i stödarbete om Arbetskraftsbyrån bedömer att han eller hon därigenom kan sysselsättas med goda resultat.

I ett utlåtande (ApUU 14/2001 rd) om en föreslagen lagstiftning om sysselsättning av handikappade understryker utskottet att Arbetskraftsmyndigheterna har ett stort ansvar för att ge handikappade sysselsättning. I utlåtandet påpekar utskottet bland annat att sysselsättningsstöden måste förbättras för att bättre motsvara de behov av främjad sysselsättning som handikappade har. Utskottet upprepar här det som sades då och anser att sysselsättningsstödet bör förlängas vid sysselsättning för handikappade. Dessutom bör

service och sysselsättningsstöd skräddarsys speciellt för handikappade, till exempel genom att arbetsprövning och sysselsättningsstöd kombineras. Det är angeläget att handikappade kommer ut på den öppna arbetsmarknaden, både för de handikappade själva och för hela samhället, påpekar utskottet. I början kan det behövas extra stora satsningar till exempel på arbetsförhållandena och stöd för olika arrangemang. Men samhället kan få tillbaka sina satsningar mångfalt i form av lägre pensions- och sjukkostnader, om sysselsättningen ger resultat och den handikappade får en permanentare anställning.

Dessutom är det angeläget att de hinder som lagstiftningen ställer i vägen för sysselsättning av handikappade undanröjs. Ett sådant hinder är till exempel den sista arbetsgivarens ansvar när invaliditetspension beviljas. I utlåtandet om rehabiliteringslagstiftningen (ApUU 14/2002 rd) framhåller utskottet vikten av att hindren snabbt avskaffas.

Kundfokuserat förhållningssätt

Enligt den gällande lagen om Arbetskraftsservice skall Arbetskraftsservicen utgå från kundernas behov och fria val samt stödja dem för att de skall få sysselsättning och kunna vara kvar på den fria arbetsmarknaden. Utskottet understryker vikten av att de arbetssökandes självbestämmanderätt respekteras. Samtidigt anser utskottet att Arbetskraftsservicen bör ordnas med utgångspunkt i individens rättigheter enligt grundlagen. Bland dessa rättigheter märks rätten att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon väljer fritt. Dessutom har alla rätt att välja var de vill bo.

Utskottet påpekar att Arbetskraftsservicen de senaste åren allt mer har präglats av att kunderna styrs genom kontroll och sanktioner. I värsta fall har detta kunnat leda till snedvridningar i relationerna mellan kunderna och de anställda på Arbetskraftsbyråerna. Jobbsökarplanen är ett bra instrument, men är knuten till en rad sanktioner. I vissa fall är därför ett bra verktyg det största hindret för öppen växelverkan och möjligheterna att finna den bästa lösningen för varje kund.

Kunderna har blivit misstänksamma och försiktiga med att föra fram sina egna behov och tankar, när deras önskemål skrivs in i jobbsökarplanen och kunnat börja användas emot dem, om de av en eller annan orsak inte förmått uppfylla villkoren i planen.

Utskottet anser att de arbetslösa i stället för kontroll behöver skräddarsydda och individuella sysselsättningsplaner i kombination med genuint stöd och uppriktig uppmuntran för att kunna uppfylla planerna. Enligt utskottet är det viktigt att satsa på ett kundfokuserat förhållningssätt. En arbetslös måste kunna komma till Arbetskraftsbyrån för att få de tjänster som han eller hon har rätt till och kunna lita på att personalen lyssnar på honom eller henne, att hans eller hennes behov och önskemål beaktas och att hans eller hennes rättigheter respekteras. För att understryka detta föreslår utskottet en ny bestämmelse i 1 kap. 3 § i den föreslagna lagen om offentlig Arbetskraftsservice. I bestämmelsen sägs att servicen utgår från kundens behov och fria val.

Ett individcentrerat grepp i servicearbetet kräver utan tvekan större mänskliga resurser, dvs. personal med kompetens inom kundservice. Personalen måste ha gedigna kunskaper om arbetslivet, människors förmåga att utbilda sig och utvecklas samt stor social kompetens. Även om arbetslösheten kvantitativt sett har minskat sedan de värsta krisåren på 1990-talet måste Arbetskraftsmyndigheterna sätta in sysselsättningsfrämjande åtgärder för en grupp som består av människor som det är svårast att hitta arbete för. Det krävs allt mer och utpräglad personlig service för denna grupp och för att finna sysselsättningsvägar för människorna inom gruppen. Därför påpekar utskottet vikten av att framför allt Arbetskraftsbyråerna får sina personella resurser tryggade. Det behövs inte bara sysselsättnings- och utbildningsanslag, utan också pengar för att anställa personal vid Arbetskraftsbyråerna. Annars kan byråerna inte behålla eller rekrytera kvalificerade personer med stora insikter i arbete med kundservice. Alla Arbetskraftsbyråer bör ha möjligheter att tillhandahålla individuell service och servicen bör i förekommande fall kunna tryggas genom nyanställ-

ningar. Personlig service och skräddarsydda sysselsättningsvägar är en förutsättning för att den utbildning och det arbete som ordnas med hjälp av sysselsättningsanslag skall kunna generera verkliga och bestående sysselsättningsfrämjande effekter.

Utskottet har den uppfattningen att små Arbetskraftsbyråer är bättre på att tillhandahålla personlig service. De känner sina arbetslösa, vet hur arbetsmarknaden inom deras distrikt fungerar och har kontakter med aktörerna på marknaden. Det är angeläget att små och välfungerande Arbetskraftsbyråer får finnas kvar, påpekar utskottet. Samtidigt bör utvägar sökas för att också de stora Arbetskraftsbyråerna skall kunna ge mer personlig service.

Sysselsättning för unga

Ungdomsarbetslösheten är den mest oroväckande formen av arbetslöshet. Varje ung människa som marginaliseras från utbildning och arbetslivet är en människa för mycket i ett mänskligt perspektiv. Detta gäller såväl den unga personens som de närståendes livskvalitet, men är också en förlust för samhället, som åsamkas kostnader och går miste om en arbetsinsats. Enligt vissa bedömningar ingår cirka 15 000 unga människor i den så kallade hårda kärnan inom ungdomsarbetslösheten, det vill säga de svåraste fallen. Också deras arbetsinsats är av nöden på framtidens arbetsmarknad. Det lönar sig att ge varje ung människa personlig vägledning i utbildnings- och arbetslivet. Alla dagens unga behövs på framtidens arbetsmarknad, där de skall medverka till att öka välfärden i samhället med hjälp av sin arbetsinsats.

Det behövs adekvata resurser för att varje ung människa skall få en individuell karriärplan och vägledning för att hitta fram till en lämplig utbildning, arbetspraktik eller någon annan typ av sysselsättningsfrämjande insats. Extra viktigt är det, enligt utskottet, att det finns tillräckligt stor, kvalificerad och fast personal som arbetar med de unga. Personalen skall ha tid att satsa på personlig service och ha den nödvändiga sociala kompetensen.

I sitt utlåtande (ApUU 20/2002 rd) om propositionen med förslag till lag om utkomstskydd för arbetslösa lyfte utskottet fram kriterierna för att unga personer skall få arbetsmarknadsstöd och framhöll att avslag på arbetsmarknadsstöd inte får resultera i att unga arbetssökande går miste om servicen på Arbetskraftsbyråerna. Enligt utskottets uppfattning bör unga som har svårt att få arbete och riskerar att bli utslagna på arbetsmarknaden men också unga som hör till någon etnisk minoritet få hjälp och stöd med att komma in på arbetsmarknaden eller få en utbildningsplats. Detta kan bland annat göras genom att de unga får hjälp med sin livskompetens och genom att verkstäderna för unga permanentas. Verkstäderna har gett goda resultat.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om effektivare åtgärder för att alla arbetslösa arbetssökande under 25 år skall få hjälp med att hitta en väg ut i arbetslivet med hjälp av de instrument som till exempel läroanstalter, Arbetskraftsbyråer, verkstäder, rehabilitering och individuell träning samt ungdomsarbete kan erbjuda (*Utskottets förslag till uttalande*).

Satsningar på regional sysselsättningspolitik

Sysselsättningsläget ser mycket olika ut i olika delar av landet. Det finns en tydlig tendens till stora skillnader mellan landskapen. Också inom en och samma storstad finns det bostadsområden där arbetslösheten är betydligt större än i landet i stort.

I lagförslaget föreslås vissa bestämmelser i sysselsättningslagen lyftas över till den nya lagen. Enligt bestämmelserna skall stat, kommuner och företag med hjälp av gemensamma ekonomiska och sysselsättningspolitiska insatser sörja för en regionalt balanserad sysselsättning så att arbetslösheten inte inom någon arbetsmarknadsregion väsentligt överstiger den genomsnittliga nivån i landet. I motiveringen till budgetpropositionen anges det årligen vad som avses med att arbetslösheten väsentligt överstiger den genomsnittliga nivån. I inget pendlingsområde får arbetslösheten på årsnivå vara högre än 80 procent av den genomsnittliga nivån i lan-

det. För att förhindra att gränsen överskrids får anslagen börja användas redan när arbetslösheten är högre än 60 procent.

I utlåtandet om budgetpropositionen för 2003 (ApUU 18/2002 rd) påpekar utskottet att arbetslösheten i Salla kommun trots bestämmelserna har varit högre än 80 procent av den genomsnittliga nivån i landet utan avbrott sedan 1996. Utskottet upprepar här sina ståndpunkter i utlåtandet och anser det viktigt att regeringen utreder i vilka områden arbetslösheten är högre än den högsta nivå som anges i sysselsättningslagen och i motiveringen till budgetpropositionen. Vidare bör regeringen reda ut vad den höga arbetslösheten beror på och utan dröjsmål vidta åtgärder för att situationen skall motsvara bestämmelserna i sysselsättningslagen.

Utskottet understryker vikten av att insatserna mot arbetslösheten också sätts in på det regionala planet. Vidare anser utskottet att regionerna måste få betydligt större beslutsbefogenheter när det gäller att sätta in insatserna med hänsyn till regionernas egna möjligheter och behov. Detta kräver till exempel att Arbetskraftsförvaltningen förbättrar sin resultatstyrning för att regionerna skall få bättre möjligheter att fatta egna beslut. Dessutom bör sysselsättningsanslagen kunna användas mer flexibelt. Det är viktigt att satsa på större långsiktighet och en mer metodisk användning av anslagen samtidigt som berörda parter måste försäkra sig om att de inte blir oanvända.

När det gäller de sysselsättningsfrämjande åtgärderna i glesbygden är det viktigt att öka efterfrågan på Arbetskraft. Då spelar de statliga och kommunala sysselsättningsinsatserna en viktig roll. Viktiga verktyg för att öka efterfrågan på Arbetskraft är också investeringsunderstöden i sysselsättningsfrämjande syfte. De är ägnade att stödja utvecklingsprojekt med stor betydelse för näringslivet ute i regionerna.

Också i stora stadsområden finns det omfattande svarta fläckar med arbetslöshet och fattigdom å ena sidan och stort invånarantal å andra sidan. Där är arbetslösheten avsevärt högre än den lagstadgade regionala garantin kräver. Dessa punktområden kommer inte fram i under-

sökningarna, eftersom de koncentrerar sig på arbetsmarknadsregionerna. Utskottet påpekar att instrumenten i sysselsättningspolitiken mera bör inriktas på att fånga upp dessa svarta arbetslöshetsområden i städerna och sätta in specialåtgärder.

Om de regionala skillnaderna i arbetslöshet skall kunna minskas dels i hela landet, dels regionalt inom större städer krävs det bättre regionala beslutsbefogenheter och större flexibilitet i de sysselsättningsfrämjande instrumenten, påpekar utskottet. Dessutom måste statens och EU:s särskilda insatser för områden med hög arbetslöshet effektiviseras.

Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning

Ett av de största hindren för att arbetslösa skall få jobb är att de har otillräcklig eller föråldrad yrkeskompetens. Den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen är inriktad på att förbättra den vuxna befolkningens yrkeskompetens och möjligheter att få arbete alternativt ha kvar sitt jobb samt att främja tillgången på kvalificerad arbetskraft. I ett utlåtande (ApUU 18/2002 rd) har utskottet gått närmare in på den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen och målen för den. I utlåtandet understryker utskottet särskilt vikten av hög kvalitet på utbildningen och inskräper vikten av att den ger resultat. Dessutom är det enligt utlåtandet viktigt att utbildningen läggs upp med hänsyn till den lokala arbetsmarkandens kompetensbehov och att utbildningen planeras i samråd med företagen i regionerna.

I de föreslagna bestämmelserna om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning ingår inte längre någon begränsning som föreskriver att allmänbildande utbildning inte kan förvärfvas i form av gymnasie- eller högskolestudier. Genom förordning av statsrådet skall det föreskrivas om villkoren för utbildning som ger universitets- eller yrkeshögskoleexamen alternativt om gymnasiestudier. Enligt motiveringen till propositionen krävs det samordnade villkor för upphandling av utbildning för att utbildningen skall vara relevant i arbetskraftspolitiskt hänseende och för att alla medborgare skall behandlas lika. Enligt vad

utskottet har erfarit skall 2 000—3 000 personer årligen delta i arbetskraftsutbildning som är inriktad på högskoleexamen. Genom den utvidgade räckvidden ökar inte den högre utbildningen och dess andel av den yrkesinriktade arbetskraftsutbildningen skall inte heller bli större utan meningen är att satsningarna skall ge högre kvalitet. I stället för att som tidigare satsa på tilläggsutbildning, fortbildning och examensinriktad fortbildning skall utbildningsinsatserna nu gälla examensinriktad utbildning som ger deltagarna bättre möjligheter att hävda sig på arbetsmarknaden eftersom de får ett examensintyg på sin kompetens. Enligt vad utskottet har erfarit stiger inte genomsnittspriset för arbetskraftsutbildning av det vidgade tillämpningsområdet.

Utskottet ställer sig bakom utbyggnaden av den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen och menar att reformen är både nödvändig och rationell för att varje arbetslös skall kunna få just den utbildning som ger honom eller henne bästa chanserna att få jobb. Samtidigt understryker utskottet att arbetsförvaltningen och utbildningsförvaltningen bör intensifiera sitt samarbete och noga bevaka hur reformen utfaller samt utan dröjsmål vidta åtgärder, om icke-önskvärda följdverkningar och styreffekter uppkommer.

Arbetskraftskommissionerna

För det lokala samarbetet finns det en arbetskraftskommission vid arbetskraftsbyrån. Enligt lagförslaget skall kommissionen följa upp hur den offentliga arbetskraftsservicen verkställs och vid behov göra framställningar om förbättringar. Arbetskraftskommissionerna har en del uppgifter i anknytning till utkomstskyddet för arbetslösa. Bestämmelser om detta ingår i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Enligt vad utskottet har erfarit lämnade arbetskraftskommissionen i Helsingfors 2001 drygt 13 000 arbetskraftspolitiska utlåtanden. Vid varje sammanträde behandlades i snitt 250—300 fall. I Tammerfors behandlade arbetskraftskommissionen i snitt 75 fall per sammanträde 2001. Enligt vad utskottet har erfarit har arbetskraftskommissionerna i stora städer så

mycket arbete med utlåtandena att de inte har några möjligheter att följa upp arbetskraftsservicen och förbättra den. I sitt utlåtande (ApUU 20/2002 rd) angående lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa föreslår utskottet att det utreds hur de arbetskraftspolitiska kriterierna för utkomstskydd för arbetslösa kan förtydligas för att arbetet med att utreda om de uppfylls eller inte skall kunna reduceras. Då får Arbetskraftsbyråerna och Arbetskraftskommissionerna mer tid att ägna sig åt arbetsförmedling.

Utskottet upprepar sina ståndpunkter i utlåtandet och anser det viktigt att Arbetsministeriet tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet gör något för att förtydliga utkomstskyddet för arbetslösa och förbättra systemet i överensstämmelse med utskottets förslag.

Arbetskraftskommissionerna utses av Arbetskrafts- och näringscentralerna på förslag av de mest representativa lokala organisationerna på arbetsmarknaden. Enligt lagförslaget skall både kvinnor och män utses till Arbetskraftskommissionen. Bestämmelsen avviker från 4 § 2 mom. i jämställdhetslagen, där det sägs att det som regel skall finnas minst 40 % män och kvinnor. Avsteget från jämställdhetslagen har motiverats med att kommissionerna på små orter annars inte alltid kan få fram den expertis på de lokala förhållandena och arbetslivet i regionen som behövs.

I lagförslagets 2 kap. 4 § föreskrivs att man aktivt skall sträva efter att främja jämställdheten mellan könen vid tillhandahållande och utvecklande av samt information om den offentliga Arbetskraftsservicen. Om man ser till Arbetskraftskommissionernas viktiga uppgift och stora betydelse för bevakningen av hur Arbetskraftsservicen verkställs och förbättras och med tanke på utlåtandena om enskilda arbetslösa människors försörjning är det enligt utskottet av största vikt att bägge könen är opartiskt representerade i Arbetskraftskommissionerna. Därför föreslår utskottet att lagförslaget ändras till att jämställdhetslagen skall följas när ledamöter i Arbetskraftskommissionerna utses.

Detaljmotivering

1 kap. Allmänna bestämmelser

3 §. *Mål för den offentliga Arbetskraftsservicen.* Med hänvisning till den allmänna motiveringen föreslår utskottet att paragrafen kompletteras med ett nytt 2 mom. Enligt momentet är syftet med den offentliga Arbetskraftsservicen att hjälpa den arbetssökande att få ett lämpligt arbete och en lämplig utbildning samt att få arbetsgivarna att anställa den Arbetskraft de behöver. Arbetskraftsservicen skall utgå från den arbetslöse kundens behov och fria val samt syfta till att ge honom eller henne bättre möjligheter att få arbete och stanna kvar på den öppna arbetsmarknaden.

6 §. *Verkställighet av lagen.* I 1 mom. föreslår utskottet ett tillägg om en sysselsättningsberättelse. Bestämmelsen svarar mot 6 § i sysselsättningslagen. Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet stryks befogenheten att utfärda förordning i 2 mom. I 3 mom. föreslår utskottet en terminologisk ändring som hänger samman med en ändring som riksdagen har gjort i rubriken på lagen om ett informationssystem för Arbetsförvaltningens kundbetjäning. Motsvarande ändringar införs i 1 kap. 7 § 3 punkten och 3 kap. 5 § 1 mom.

2 kap. Principer inom offentlig Arbetskraftsservice

5 §. *Avgiftsfrihet.* I paragrafens 2 mom. föreslås språkliga justeringar i den finskspråkiga texten.

3 kap. Grunder för Arbetskraftsbyråns service

2 §. *Bedömning av behovet av service och tillhandahållande av service.* Med hänvisning till den allmänna motiveringen understryker utskottet vikten av att handikappade inte särbehandlas och av att de får bättre möjligheter att få arbete. I 2 mom. föreslår utskottet en ny 4 punkt. Enligt

den nya punkten tillhandahålls service med hänsyn till att handikappade skall behandlas lika på arbetsmarknaden och att de bör få förbättrade möjligheter att få arbete och stanna kvar i arbetslivet. Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet stryks befogenheten att utfärda förordning i 3 mom.

5 §. Registrering som arbetssökande. I 1 och 3 mom. föreslås en del språkliga justeringar.

6 §. Giltighetstiden för arbetsansökan. I sitt utlåtande går grundlagsutskottet in på bestämmelserna om när en ansökan upphör att gälla. Grundlagsutskottet anser att bestämmelserna måste kompletteras med ett förtydligande av vilken typ av åtgärder arbetskraftsbyrån kan förordna för att den arbetssökande skall hålla arbetskraftsansökan i kraft. Samtidigt påpekar grundlagsutskottet att proportionalitetsprincipen inom förvaltningen kräver att bestämmelserna anger att en ansökan kan sluta att gälla bara vid allvarliga försummelser. Dessutom måste paragrafen innehålla bestämmelser om när en ansökan som gått ut åter gäller.

Vidare föreslår utskottet att 2 mom. förtydligas med ändringar i 2 punkten och med ett tillägg av en ny 3 och 4 punkt. Då blir 3 punkten i propositionen en ny 5 punkt. Ändringarna förtydligar principen att det faktum att en ansökan upphört kan bero på att åtgärderna på arbetskraftsbyrån har försummats. I övrigt krävs det alltid att arbetssökanden informeras i förväg om att en försummelse leder till att ansökan upphör, förutsatt att den arbetssökande inte själv anholder om att ansökan skall upphöra.

Enligt den föreslagna 2 punkten upphör en arbetsansökan om den inte förnyas på det sätt som arbetskraftsbyrån kräver och inom den utsatta tiden. Den arbetssökande skall precis som nu förnya sin ansökan personligen, per post, per telefon eller elektroniskt. I praktiken krävs det dock vanligen att arbetslösa arbetssökande förnyar sin ansökan personligen. Ett personligt besök kan kombineras med ett krav på att arbetslösa arbetssökande deltar i en intervju eller gruppsservice på arbetskraftsbyrån, till exempel i ett informa-

tionsmöte. Datumet för förlängningen kan i förväg slås fast till ett visst datum eller så kan arbetskraftsbyrån skicka ut en särskild kallelse.

Vidare föreslår utskottet ett nytt 3 mom. Där föreskrivs hur en ansökan som upphört kan aktiveras på nytt. Precis som enligt nuvarande praxis börjar en ansökan gälla på nytt i enlighet med 1 mom. den dag då registrering i enlighet med 3 kap. 5 § 1 mom. har begärts. Om en ansökan har upphört på grundval av 2 mom. 5 punkten måste en enskild kund gå med på att hans eller hennes arbetsförmåga och arbetskondition utreds innan ansökan kan börja gälla på nytt.

När registrering begärs skall personen enligt 3 kap. 5 § 1 mom. och en förordning av statsrådet om förfarandena lämna på blanketten behövliga uppgifter och utredningar om sin yrkeskompetens, arbetserfarenhet, utbildning och arbetsförmåga. Om arbetssökanden inte har skriftliga eller andra tillförlitliga källor till exempel om sin utbildning och sin arbetshistoria får han eller hon en viss tid på sig att komplettera uppgifterna till arbetskraftsbyrån. Enligt 3 punkten upphör ansökan att gälla på de villkor som nämns ovan, om arbetssökanden inte lämnar in dessa uppgifter som är viktiga för tillhandahållandet av offentlig arbetskraftsservice.

8 §. Information till arbetssökande. I paragrafens 2 mom. föreslås en språklig ändring i den finskspråkiga texten.

4 kap. Arbetsförmedlingstjänster

5 §. Intervjuer för arbetssökande. Utskottet föreslår att "i regel" stryks i 1 mom. Dessutom föreslår utskottet att bestämmelsen ändras så att en arbetslös arbetssökande inom en månad efter registreringen kallas in till en intervju, om det inte med hänsyn till hans eller hennes situation är onödigt. En intervju är enligt utskottet onödigt till exempel om arbetssökanden börjar studera kort efter att fristen på en månad går ut.

6 §. Avgiftsbelagda särskilda tjänster för arbetsgivarkunder. I paragrafens 2 mom. föreslås en språklig ändring i den finskspråkiga texten.

7§. *Begränsningar i fråga om tjänsterna för arbetsgivarkunder.* Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet kompletteras paragrafen med en ny bestämmelse som föreskriver att Arbetskraftsbyrån är skyldig att lämna ett skriftligt beslut, om den förvägrar arbetsgivaren service med stöd av 1 eller 2 mom. eller 3 kap. 10 § 2 mom. I 13 § intas en bestämmelse till om hur beslutet kan överklagas.

5 kap. Jobbsökarplan

1 §. *Utarbetande av jobbsökarplan.* Enligt lagförslaget har arbetslösa arbetssökande som varit arbetslösa i minst fem månader rätt att få en jobbsökarplan. I sitt utlåtande anser grundlagsutskottet att personkretsen för jobbsökarplaner bör utvidgas för att bestämmelsen bättre skall stämma överens med det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Det vore extra viktigt att utsträcka rätten åtminstone till personer som hotas av arbetslöshet.

Utskottet omfattar grundlagsutskottets ståndpunkt och påpekar att bestämmelsen i 1 mom. att en jobbsökarplan skall utarbetas senast när en arbetssökande har varit arbetslös i fem månader utan avbrott bara är en minimibestämmelse. Avsikten är att en jobbsökarplan som regel skall utarbetas redan på ett tidigare stadium. Dessutom hindrar bestämmelsen inte att också arbetssökande som hotas av arbetslöshet får en jobbsökarplan.

4 §. *Samarbetsskyldighet för arbetslösa arbetssökande.* Samarbetsskyldigheten gäller arbetslösa arbetssökande som har varit arbetslösa arbetssökande utan avbrott i minst fem månader. I praktiken gäller denna regel bara knappa 20 % av alla arbetslöshetsperioder. Vid väsentliga försummelser att uppfylla jobbsökarplanen dras ersättningen enligt 2 kap. 20 § i den föreslagna lagen om utkomstskydd för arbetslösa in för en viss tid. Men försummelsen leder inte till att arbetsökan upphör att gälla. Enligt 2 mom. ingår det i samarbetsskyldigheten att en arbetslös arbetssökande skall lämna in nödvändiga uppgifter och

annan utredning på det sätt som finns inskrivet i jobbsökarplanen. Precis som i gällande lag föreskriver den föreslagna lagen i 3 kap. 6 § 2 mom. 4 punkten att arbetsansökan upphör att gälla, om en arbetslös arbetssökande försummar att lämna uppgifterna och utredningen. Utskottet föreslår att 3 mom. preciseras med att en och samma försummelse inte får leda både till att arbetsansökan upphör att gälla och till att ersättningen dras in i enlighet med 2 kap. 20 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

6 kap. tjänster för kompetensutveckling

8 §. *Studerandes rättigheter och skyldigheter.* Med hänvisning till det som sägs nedan under 13 kap. föreslår utskottet att det i 2 mom. nämns att också ett beslut av den som tillhandhåller utbildningsservice för överklagas.

9 §. *Avbrytande av utbildning.* Med hänvisning till det som sägs nedan under 13 kap. föreslår utskottet att 2 mom. preciseras med att momentet gäller den Arbetskraftsmyndighet som har upphandlat utbildningen.

15 §. *Bemyndigande att utfärda förordning gällande stödåtgärder.* I paragrafen föreslås en språklig ändring i den finskspråkiga texten.

7 kap. Främjande av sysselsättningen med hjälp av sysselsättningsanslag

6 §. *Regionala aspekter och regional garanti.* Arbetsmarknadsregion och regional garanti är kopplade till varandra och enligt lagförslaget definieras arbetsmarknadsområde genom förordning av Arbetsministeriet. Enligt motiveringen till propositionen definieras arbetsmarknadsregion genom förordning enligt samma principer som pendlingsområde som definieras genom föreskrifter från Arbetsministeriet. Arbetsmarknadsregionerna skall bestå av hela kommuner.

Utskottet föreslår att 1 mom. ändras till att arbetsmarknadsområdena fastställs genom förordning av statsrådet. Utskottet menar att arbetsmarknadsområdena som regel bör omfatta en

kommun och att fler än en kommun kan ingå i ett och samma arbetsmarknadsområde bara om synnerligen många människor pendlar mellan kommunerna, t.ex. kranskommuner. Den regionala garantin får inte urholkas genom att definitionen på arbetsmarknadsområde resulterar i att skillnaderna i sysselsättning mellan kommunerna inte längre kommer fram, understryker utskottet.

9 kap. Utbildningsstöd

2 §. *Utbildningsstöd.* I anknytning till den inkomstpolitiska helhetsuppgörelsen har regeringen föreslagit att den föreslagna lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras när det gäller den maximala utbetalningstiden för den förhöjda förtjänstdelen från 130 till 150 dagar. Därför införs en teknisk ändring i 2 mom.

11 kap. Samarbete i anslutning till verkställigheten

3 §. *Arbetskraftskommission.* Med hänvisning till den allmänna motiveringen föreslår utskottet ändringar i 3 mom. När en arbetskraftskommission utses skall 4 § 2 mom. i jämställdhetslagen följas. Jämställdhetslagen föreskriver att kvinnor och män skall vara representerade till minst 40 % vardera. Utskottet anser att när arbetskrafts- och näringscentralerna anmodar organisationerna på arbetsmarknaden att komma med förslag till ledamöter i arbetskraftskommissionerna skall de också förutsätta att organisationerna föreslår både kvinnor och män för att kommissionen skall uppfylla jämställdhetskraven enligt lag.

5 §. *Samarbete med privat arbetskraftsservice och övervakning av den.* Hänvisningen i 2 mom. bör ändras.

6 §. *Rätt att få information.* Med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet föreslår utskottet att paragrafen ändras. Rätten att få information skall bara gälla uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av den offentliga

arbetskraftsservicen och övervakningen och utvecklingen av förmåner.

Med hänvisning till erhållen utredning understryker utskottet att rätten till information utan ersättning bara gäller avgiftsfritt tillhandahållande av dels uppgifter för planering, dels information som myndigheter och utbetalare av förmåner behöver för sin övervakning. Följaktligen gäller inte rätten känsliga uppgifter eller sekretessbelagda uppgifter. Arbetskraftsmyndigheternas rätt att av enskilda få uppgifter för handläggningen av ett ärende grundar sig på 13 kap. 1 § i förslaget till lag om utkomstskydd för arbetslösa. I bestämmelserna om utbildningsstöd och ersättning för uppehälle (12 kap. 4 § 1 mom.) i föreliggande proposition hänvisas till lagrummet i den föreslagna lagen om utkomstskydd för arbetslösa. När det gäller de som söker eller får andra stöd eller bidrag grundar sig rätten till information enligt en hänvisning i 12 kap. 1 § på statsunderstödslagen.

12 kap. Bestämmelser om verkställighet av stöd, understöd och förmåner

1 §. *Tillämpning av statsunderstödslagen.* Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med att statsunderstödslagen också tillämpas på utbetalning och återkrav av stöd, understöd och förmåner.

13 kap. Sökande av ändring

Utskottet föreslår att 13 kap. ändras och preciseras på det sätt som grundlagsutskottet föreslår. Förbudet att överklaga skall inte tillämpas på beslut som gäller begränsningar i servicen till arbetsgivare enligt 3 kap. 10 § 2 mom. och 4 kap. 7 § eller avbrytande av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning enligt 6 kap. 9 §. Dessutom specificeras den behöriga arbetskraftsmyndigheten i 6 kap. 9 §. Enligt förslaget fattas ett beslut om avbrytande av utbildningen av den arbetskraftsmyndighet som har upphandlat utbildningen, när utbildningsproducenten inte omfattas av offentlig tillsyn.

I den nya 3 § i 13 kap. föreskrivs om överklagande av beslut när arbetsgivare förvägras service och i den nya 4 § om överklagande när utbildning avbryts. Besluten får överklagas i enlighet med vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Därmed blir 3 och 4 § 5 och 6 §.

När ett beslut gäller en studerande som utsetts av utbildningsproducenten och gäller någonting annat än avbrytande av utbildningen men gäller de rättigheter och skyldigheter som räknas upp i 6 kap. 8 § 2 mom. skall beslutet överklagas i enlighet med den allmänna lagstiftningen om respektive läroanstalt. Största delen av den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen består av yrkesutbildning. Därför skall största delen av besluten överklagas i enlighet med 44 § lagen om yrkesutbildning. För närvarande behandlar riksdagen en proposition med förslag till lag om vissa ändringar i lagen om yrkesutbildning (RP 205/2002 rd).

Enligt propositionen får beslut av en arbetskraftsbyrå som gäller sysselsättningsstöd inte överklagas. Enligt proposition RP 115/2002 rd med förslag till lag om utkomstskydd för arbetslösa får ett beslut om arbetsmarknadsstöd till arbetsgivare inte överklagas. Grundlagsutskottet anser med hänvisning till grundlagen att det noga bör övervägas om besvärshöjningen borde strykas till denna del. Enligt vad utskottet har erfarenhet kommer arbetsministeriet att tillsätta en arbetsgrupp som snabbt skall utreda dels besvärshöjningen i detta fall, dels överklagandebestämmelserna i fråga om verkställigheten av arbetskraftspolitiken och dess ändamålsenlighet i sin helhet.

1 §. Sökande av ändring i arbetskraftsmyndigheternas förmånsbeslut. Utskottet föreslår att 1 mom. delas upp på två moment och att bestämmelsen om att rättelse får sökas om inte något annat bestäms i samma lag stryks. Dessutom får paragrafen ett nytt 3 mom. I det nya momentet bestäms att rättelse inte får sökas i ett beslut av arbetskrafts- och näringscentralen som gäller investeringsunderstöd eller i ett beslut som gäller

sysselsättningsanslag som ges ut till ett statligt verk eller ett beslut av en arbetskraftsbyrå som gäller beviljande av sysselsättningsstöd eller att en arbetslös placeras i statliga arbetsuppgifter.

3 §. Sökande av ändring i beslut om att inte tillhandahålla tjänster för arbetsgivarkunder. Med hänvisning till kapitel motiveringen föreslår utskottet att lagen får en ny paragraf om överklagande av beslut om förvägrad arbetskraftsservice. Besluten avser att skydda de arbetssökande för bl.a. diskriminering och trakasserier. Därför föreskriver 2 mom. att ett beslut om förvägran måste efterlevas, också om det inte har vunnit laga kraft om besvärsmyndigheten inte särskilt förbjuder att beslutet verkställs.

4 §. Sökande av ändring i beslut om avbrytande av utbildningen. Med hänvisning till motiveeringen till kapitlet föreslår utskottet en ny paragraf om sökande av ändring i beslut som gäller avbrytande av utbildningen. Ett beslut av utbildningsproducenten om avbrytande av utbildningen får överklagas genom besvär enligt samma regler som beslut av statliga förvaltningsmyndigheter. Ett beslut som innebär att en studerande måste avbryta sin arbetskraftspolitiska vuxenutbildning för överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Ett beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Om beslutet upphävs har studeranden rätt att fortsätta med sina studier. Huvudregeln är att ett beslut inte får verkställas innan det har vunnit laga kraft. Vid vägande skäl får beslutet dock verkställas innan det har vunnit laga kraft. Bestämmelser om vilka vägande skäl som gäller i detta fall finns i 31 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen. I sådana fall har besvärsmyndigheten rätt att förordna att verkställigheten skall avbrytas.

6 §. Begränsningar i rätten att söka ändring. Med hänvisning till motiveringen till kapitlet föreslår utskottet att paragrafrubriken ändras och att 1 mom. 1, 3 och 5 punkten stryks.

14 kap. Ikraftträdelsebestämmelser

3 §. *Övergångsbestämmelser.* För närvarande behandlar riksdagen regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (RP 243/2002 rd). I propositionen ingår inga bestämmelser om finansieringen av utbildningsstöd och ersättning för uppehålle vid arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Bestämmelser om finansieringen måste ingå i lag. Dessutom är det meningen att förskott på utbildningsstöd som skall vara ett förtjänststöd skall följa samma utbetalningsregler som vid arbetslöshetsdagpenning från och med 2004. Med hänvisning till erhållen utredning föreslår utskottet att paragrafrubriken ändras till övergångsbestämmelser och att paragrafen får ett nytt 1 mom. Enligt det nya momentet tillämpas under 2003 de finansieringsregler som ingår i 30 § i den gällande lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning på finansiering av studiesociala förmåner och andra ersättningar för uppehålle som betalas ut av Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna.

Motionerna

Arbetsmarknads- och jämställdhetsutskottet har behandlat lagförslaget med utgångspunkt i propositionen. Därför föreslår utskottet att de behandlade lagmotionerna avslås.

Förslag till beslut

Med stöd av det som anförs ovan föreslår utskottet

att lagförslagen 2—6 godkänns utan ändringar,

att det första lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

att lagmotionerna LM 86/2002 rd, LM 159/2001 rd, LM 8/2002 rd och LM 154/2002 rd förkastas och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag**1.****Lag****om offentlig arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

(Som i RP)

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER**3 §****1 kap.**

Mål för den offentliga arbetskraftsservicen

Allmänna bestämmelser

(1 mom. som i RP)

1 och 2 §

Avsikten med den offentliga arbetskraftsservicen är att hjälpa arbetssökande att få sådant arbete och sådan utbildning som den arbetssökande

de vill ha och som lämpar sig för honom eller henne samt att hjälpa arbetsgivare att rekrytera sådan arbetskraft som de behöver. Den arbetskraftsservice som erbjuds en arbetssökande kund skall utgå från kundens behov och fria val samt stöda hans eller hennes möjligheter att få arbete och att bli kvar på den fria arbetsmarknaden. (Nytt)

(3 mom. som 2 mom. i RP)

4 och 5 §
(Som i RP)

6 §

Verkställighet av lagen

Verkställigheten av denna lag leds, styrs och utvecklas av arbetsministeriet såsom högsta myndighet. *Arbetsministeriet skall årligen som ett komplement till regeringens åtgärdsberättelse lämna en sysselsättningsberättelse, i vilken redogörs för hur målen för den offentliga arbetskraftsservicen har uppnåtts samt för arbetskraftsservicens situation och utveckling.*

Verkställighetsuppgifterna i fråga om den offentliga arbetskraftsservicen sköts av arbetskraftsbyråerna samt arbetskrafts- och näringscentralerna, om inte något annat bestäms i lag (*utesl.*).

Arbetskraftsmyndigheten skall ha ett informationssystem som lämpar sig för användning av kunderna själva och innehåller uppgifter om lediga arbetsplatser, om utbildningsmöjligheter och om enskilda kunder och som påskyndar informationsförmedlingen på arbetsmarknaden och effektiviserar arbetskraftsbyråernas service. Bestämmelser om informationssystemet och integritetsskyddet vid användningen av systemet bestäms i lagen om ett informationssystem för *arbetsförvaltningens kundbetjäning* (/2002).

7 §

Definitioner

I denna lag avses med
(1 och 2 punkten som i RP)

3) arbetssökande enskilda kunder som registrerats som arbetssökande i informationssystemet för *arbetsförvaltningens kundbetjäning* och som hållit sin arbetsansökan i kraft,

(4—13 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

8 §
(Som i RP)

2 kap.

Principer inom offentlig arbetskraftsservice

1—6 §
(Som i RP)

II AVDELNINGEN

ARBETSKRAFTSBYRÅNS SERVICE OCH SERVICEPROCESSEN

3 kap.

Grunder för arbetskraftsbyråns service

1 §
(Som i RP)

2 §

Bedömning av behovet av service och tillhandahållande av service

(1 mom. som i RP)

Service tillhandahålls så, att

(1—3 punkten som i RP)

4) *ett jämbördigt bemötande av handikappade på arbetsmarknaden främjas genom att deras möjligheter att få arbete och bli kvar i arbete förbättras, (Ny)*

(5 och 6 punkten som 4 och 5 punkten i RP)

Oavsett av arbetskraftsbyråns verksamhetsområde skall kunden kunna få service vid det verksamhetsställe där servicen tillhandahålls, om inte något annat bestäms i lag (*utesl.*).

3 och 4 §
(Som i RP)

5 §

Registrering som arbetssökande

I informationssystemet för *arbetsförvaltningens* kundbetjäning registrerar Arbetskraftsbyrån som arbetssökande enskilda kunder som personligen begär det på Arbetskraftsbyrån. Arbetskraftsbyrån kan godkänna en begäran som framförs elektroniskt och även på annat sätt. Den enskilda kunden skall förete för tillhandahållandet av offentlig Arbetskraftsservice behövliga uppgifter och utredningar om sin yrkeskompetens, arbetserfarenhet, utbildning och arbetsförmåga. En person anses ha registrerats som arbetssökande också om arbetsgivaren till Arbetskraftsbyrån för hans eller hennes del har lämnat in ett meddelande om gruppermittering enligt 5 kap. 4 § 3 mom. Arbetsavtalslagen. Om förfarandena i anslutning till registrering bestäms vid behov genom förordning av statsrådet.

(2 mom. som i RP)

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten)

6 §

Giltighetstiden för arbetsansökan

(1 mom. som i RP)

Den arbetssökande skall hålla arbetsansökan i kraft på det sätt som Arbetskraftsbyrån *förutsätter*. Ansökan upphör att vara i kraft, om den arbetssökande

(1 punkten som i RP)

2) *inte förnyar sin arbetsansökan hos Arbetskraftsbyrån inom den tid som Arbetskraftsbyrån har angett och på det sätt som Arbetskraftsbyrån förutsätter,*

3) *inte inom den tid som Arbetskraftsbyrån har angett lägger fram utredning om sin arbetshistoria och andra utredningar om omständigheter som avses i 5 § 1 mom. och som är behövliga med avseende på tillhandahållande av offentlig Arbetskraftsservice, (Ny)*

4) *inte för Arbetskraftsbyrån lägger fram sådana uppgifter eller utredningar i anslutning till en jobbsökarplan som avses i 5 kap. 4 § 2 mom., eller (Nytt)*

(5 punkten som 3 punkten i RP)

Sedan giltighetstiden för arbetsansökan gått ut träder en Arbetskraftsansökan i kraft på nytt enligt vad som föreskrivs i 5 § 1 mom. och ovan i 1 mom. i denna paragraf. Om ansökan har upphört att vara i kraft till följd av ett förfarande som avses i 2 mom. 5 punkten förutsätts dessutom att en enskild kund som ansöker om att bli registrerad förbinder sig att delta i åtgärder som syftar till att klarlägga arbetsförmågan och Arbetskonditionen. (Nytt)

7—10 §
(Som i RP)

4 kap.

Arbetsförmedlingstjänster

1—4 §
(Som i RP)

5 §

Intervjuer för arbetssökande

En arbetslös arbetssökande kallas (*utesl.*) inom en månad efter det att han eller hon har registrerats som arbetssökande till en intervju för arbetssökande, *om det inte med beaktande av hans eller hennes situation är onödigt. Vid intervjun kartläggs målen för sökande av arbete, granskas och kompletteras uppgifterna i anslutning till sökande av arbete, utreds tillbudsstående arbets- och utbildningsservice, bedöms behovet av service samt träffas en överenskommelse träffas om förnyad arbetsansökan, fortsatta intervjuer och övriga åtgärder (inledande intervju).*

(2 mom. som i RP)

6 §
(Som i RP)

7 §

Begränsningar i fråga om tjänsterna för arbetsgivarkunder

(1 och 2 mom. som i RP)

Beslut av Arbetskraftsbyrån att med stöd av 1 eller 2 mom. eller 3 kap. 10 § 2 mom. inte tillhandahålla tjänster skall ges skriftligen. (Nytt)

8 §

(Som i RP)

5 kap.

Jobbsökarplan

1—3 §

(Som i RP)

4 §

Samarbetsskyldighet för arbetslösa arbetssökande

(1 och 2 mom. som i RP)

I fråga om försummelse av samarbetsskyldigheten tillämpas vad som bestäms i 3 kap. 6 § 2 mom. 4 punkten eller i 2 kap. 20 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

5 och 6 §

(Som i RP)

6 kap.

Tjänster för kompetensutveckling

1—7 §

(Som i RP)

8 §

Studerandes rättigheter och skyldigheter

(1 mom. som i RP)

Om inte något annat bestäms i denna lag, gäller inom Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning i

fråga om studerandens rätt till en trygg studiemiljö, tillgodoräknande av studier, förverkande av studierätt, tystnadsplikt för studerande, disciplin och hörande av studerande samt sökande av ändring i en utbildningsproducents beslut vad som därom bestäms i lagstiftningen om utbildning som syftar till avläggande av examen i fråga eller slutförande av lärokursen i fråga och som anordnas som annan än avgiftsbelagd serviceverksamhet eller personalutbildning, eller, om sådan lagstiftning saknas, vad som bestäms i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

9 §

Avbrytande av utbildningen

(1 mom. som i RP)

Utbildningsproducenten fattar skriftligt beslut om avbrytande av studierna. Om utbildningsanordnaren inte är en utbildningsproducent som är underställd offentlig tillsyn, fattas beslutet om att avbryta utbildningen på motsvarande sätt av den Arbetskraftsmyndighet som har anskaffat utbildningen. Innan beslutet fattas skall studeranden ges tillfälle att bli hörd. Studeranden skall utan dröjsmål underrättas om beslutet. Utbildningsproducenten skall dessutom utan dröjsmål underrätta den Arbetskraftsmyndighet som har anskaffat utbildningen om beslutet.

10—15 §

(Som i RP)

7 kap.

Främjande av sysselsättning med hjälp av sysselsättningsanslag

1—5 §

(Som i RP)

6 §

Regionala aspekter och regional garanti

Genom statens, kommunernas och företagens gemensamma åtgärder inom den ekonomiska po-

litiken och sysselsättningspolitiken ombesörjs en regionalt balanserad sysselsättning så, att arbetslösheten inte inom någon arbetsmarknadsregion väsentligt överstiger den genomsnittliga nivån i landet. Med arbetsmarknadsregion avses ett genom förordning av *statsrådet* definierat område som en kommun eller flera kommuner bildar och där arbetstagare vanligen pendlar.

(2 och 3 mom. som i RP)

7—13 §
(Som i RP)

8 kap.

Arbetsmarknadsåtgärder

1—5 §
(Som i RP)

III AVDELNINGEN

ANDRA STÖD, UNDERSTÖD OCH FÖRMÅNER

9 kap.

Utbildningsstöd

1 §
(Som i RP)

2 §

Utbildningsstöd

(1 mom. som i RP)

Grundstödet fulla belopp är lika stort som den grunddagpenning som avses i 6 kap. 1 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det fulla förtjänststödet består av en grunddel och en förtjänstdel enligt vad som i 6 kap. 1 § 2 mom., 2—5 samt 8, 10 och 11 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa bestäms om inkomstrelaterad dagpenning. På utbildningsstödet tillämpas dock inte vad som i 6 kap. 3 § 3 mom. la-

gen om utkomstskydd för arbetslösa bestäms om den förhöjda förtjänstdelens maximala varaktighet. Utbildningsstöd betalas i enlighet med 6 kap. 2 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa förhöjt även till sådana studerande som fått den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstdel enligt nämnda lag för 150 dagar.

(3 mom. som i RP)

3—6 §
(Som i RP)

10 kap.

Ersättning för kostnader för uppehälle

1—7 §
(Som i RP)

IV AVDELNINGEN

VERKSTÄLLIGHET, SÖKANDE AV ÄNDRING OCH IKRAFTTRÄDELSEBESTÄMMELSER

11 kap.

Samarbete i anslutning till verkställigheten

1 och 2 §
(Som i RP)

3 §

Arbetskraftskommission

(1 och 2 mom. som i RP)

Till arbetskraftskommissionen skall utses såväl kvinnor som män *på det sätt som föreskrivs i 4 § 2 mom. lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986)*. Till ordförande och vice ordförande förordnas tjänstemän vid arbetskraftsbyrån. De övriga medlemmarna, av vilka hälften företräder arbetsgivarna och hälften arbetstagarna, samt deras suppleanter utses på förslag av de lokalt mest representativa arbetsmark-

nadsorganisationerna. De permanenta sakkunniga utses på gemensamt förslag av kommunerna inom Arbetskraftsbyråns verksamhetsområde. Arbetskraftskommissionen har dessutom en sekreterare som förordnats av Arbetskraftsbyrån.

(4 och 5 mom. som i RP)

4 §
(Som i RP)

5 §

Samarbete med privat Arbetskraftsservice och övervakning av den

(1 mom. som i RP)

Fullgörandet av ovan nämnda skyldighet att lämna upplysningar och iakttagandet av förbud enligt 4 kap. 2 § och 8 § övervakas av Arbetskyddsmyndigheterna enligt vad som bestäms i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (131/1973).

6 §

Rätt att få information

Arbetskraftsmyndigheterna har rätt att utan ersättning

1) av övriga statliga myndigheter samt av kommunerna och samkommunerna få de uppgifter som är nödvändiga för att verkställa och utveckla den offentliga Arbetskraftsservicen,

2) av Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och utbildningsproducenterna få de uppgifter som är nödvändiga för övervakning och utveckling av de studiesociala förmånerna.

(2 mom. som i RP)

12 kap.

Bestämmelser om verkställighet av stöd, understöd och förmåner

1 §

Tillämpning av statsunderstödslagen

När Arbetskraftsmyndigheterna beviljar, betalar och återkräver stöd, understöd eller förmåner enligt denna lag gäller vad som i statsunderstödslagen (688/2001) bestäms, (utesl.) om inte något annat bestäms i denna lag.

(2 mom. som i RP)

2—7 §
(Som i RP)

13 kap.

Sökande av ändring

1 §

Sökande av ändring i Arbetskraftsmyndigheternas förmånsbeslut

I andra än i 2 § 1 mom. 2 punkten avsedda beslut av Arbetsministeriet, Arbetskrafts- och Näringscentralen eller Arbetskraftsbyrån som gäller stöd, understöd eller förmåner enligt denna lag får ändring inte sökas genom besvär. (Utesl.)

En part får söka rättelse i ett beslut som avses i 1 mom. Rättelseyrkandet skall inom trettio dagar från delfåendet av beslutet riktas till den myndighet som fattat beslutet.

(3 mom. som 2 mom. i RP)

Med avvikelse från 2 mom. får rättelse inte sökas i

1) beslut av Arbetskrafts- och Näringscentralen, i vilket sysselsättningsanslag anvisas statliga ämbetsverk eller inrättningar för att på ansökan beviljas som investeringsunderstöd,

2) Arbetskraftsbyråns beslut om beviljande av sysselsättningsstöd eller placering i statliga arbetsuppgifter. (Nytt)

(5 mom. som 3 mom. i RP)

2 §
(Som i RP)

3 § (Ny)

Sökande av ändring i beslut om att inte tillhandahålla tjänster för arbetsgivarkunder

Ändring i ett sådant beslut av en Arbetskraftsbyrå som avses i 4 kap. 7 § 3 mom. får sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Arbetskraftsbyråns beslut skall trots ändringssökandet iakttas till dess att ärendet har avgjorts genom ett beslut som har vunnit laga kraft eller besvärsmydigheten med stöd av 32 § förvaltningsprocesslagen föreskriver något annat.

4 § (Ny)

Sökande av ändring i beslut om avbrytande av utbildningen

Ändring i ett beslut enligt 6 kap. 9 § om avbrytande av Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning som fattats av en utbildningsproducent eller av den Arbetskraftsmyndighet som har anskaffat utbildningen får sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. På besvär över beslut av en utbildningsproducent tillämpas vad som föreskrivs om besvär över beslut av en myndighet som är underställd statsrådet.

5 (3) §
(Som i RP)

6 (4) §

Begränsningar av rätten att söka ändring

Om inte något annat anges ovan eller särskilt i lag får ändring inte sökas genom besvär

(1 punkten *utesl.*)

1) i denna lag avsedda beslut av Arbetskrafts- och näringscentralen eller Arbetskraftsbyrån som gäller tillhandahållande eller anskaffning av tjänster,

(3 punkten *utesl.*)

2) i (*utesl.*) beslut av Arbetskrafts- och näringscentralen eller Arbetskraftsbyrån om Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning.

(5 punkten *utesl.*)

14 kap.

Ikraftträdelsebestämmelser

1 och 2 §
(Som i RP)

3 §

Övergångsbestämmelser

På finansiering av utbildningsstöd för Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och av ersättningar för uppehälle som betalas av Folkpensionsanstalten och Arbetslöshetskassan tillämpas år 2003 30 § i lagen om Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och med stöd av den utfärdade föreskrifter, sådana de löd då denna lag träder i kraft.

(2 mom. som 1 mom. i RP)

4 §
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att effektivare åtgärder vidtas för att alla arbetslösa arbetssökande under 25 år skall kunna

finna sin väg in i arbetslivet bl.a. genom utnyttjande av de instrument som läroinrättningar, Arbetskraftsbyråer, arbetsverkstäder, rehabilitering och individuell handledning erbjuder.

ApUB 10/2002 rd — RP 225/2002 rd

Helsingfors den 5 december 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Raija Vahasalo /saml
medl. Tuula Haatainen /sd
Pertti Hemmilä /saml
Leea Hiltunen /kd
Anne Holmlund /saml
Anne Huotari /vänst
Kyösti Karjula /cent
Esa Lahtela /sd

Pertti Mäki-Hakola /saml
Håkan Nordman /sv
Lauri Oinonen /cent
Pirkko Peltomo /sd
Tero Rönni /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Jaana Ylä-Mononen /cent
ers. Matti Kangas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.